

TRẠM KHÍ TƯỢNG TẠI QUẦN ĐẢO HOÀNG SA VÀ QUẦN ĐẢO TRƯỜNG SA

GSTB. NGUYỄN NGỌC THUY
Trung tâm KTTV biển

Từ lâu, tại quần đảo Hoàng Sa và quần đảo Trường Sa đã có trạm khí tượng do người Việt Nam tiến hành.

Trong Thiên Nam Tứ chí lộ đồ thư (thế kỷ 17) đã có tên và vị trí Bãi Cát Vàng thuộc phủ Quảng Nghĩa.

Trong Phủ biên tạp lục (1776) của Lê Quý Đôn đã mô tả khá kỹ về tên gọi, tài nguyên và các hoạt động của các đội tuần tra Hoàng Sa và Bắc Hải.

Năm 1925, Giám đốc Hải học viện Nha Trang đã lời khảo sát điều kiện tự nhiên quần đảo Hoàng Sa bằng tàu De Lanessa.

Năm 1927, tàu này của Hải học viện Nha Trang cũng đã lời khảo sát vùng quần đảo Trường Sa.

Trạm khí tượng Hoàng Sa được thành lập năm 1938. Số liệu khí tượng hiện còn lưu trữ tại Tổng cục Khí tượng Thủy văn từ 1939 đến 1944 và từ 1948 đến 1973 vì từ 20-1-1974 quân đội Trung Quốc đã xâm chiếm đảo Hoàng Sa. Cần lưu ý rằng: trước đó còn có trạm khí tượng tại đảo Phú Lâm thuộc quần đảo Hoàng Sa mà Trung Quốc đã vào đây khi giải giáp quân đội Nhật.

Tại trạm Hoàng Sa (Pattle) mang biểu số 48860, trạm synóp cơ bản của Tổ chức khí tượng thế giới có tọa độ 16°33' Bắc và 111°37' Đông có các quan trắc về khí áp, nhiệt độ, độ ẩm, độ bốc hơi, độ nắng, lượng mưa, gió, (có máy tự ghi). Ngoài ra, có đo gió trên cao.

Nhiều tài liệu của Tổ chức khí tượng thế giới đã công bố trạm Hoàng Sa (Pattle) thuộc Việt Nam [2,3]

Ngày 24-1-1973, Chủ tịch khu vực châu Á của Tổ chức khí tượng thế giới (WMO) đã trả lời đề nghị ngày 18-XI-1972 của Nha khí tượng Sài Gòn về việc bỏ quan trắc gió trên cao.

Ngày 30-V-1974 Giám đốc Nha khí tượng Sài Gòn đã gửi điện cho WMO phản đối đề nghị về các vùng dự báo khí tượng trên biển Đông, về việc Trung Quốc chiếm đảo Hoàng Sa và phá trạm khí tượng tại đây.

Tại Hội nghị khí tượng châu Á (tháng IX-1975) ở Colombo, thủ đô Sri-lanka, theo đề nghị của Đoàn đại biểu khí tượng Việt Nam (lúc đó là Cộng hòa miền Nam Việt Nam, trạm khí tượng Hoàng Sa (Pattle) đã được xác nhận là một trạm của Việt Nam thuộc mạng lưới trạm khí tượng synóp cơ bản của WMO

Hiện nay, Trung Quốc xâm chiếm trái phép quần đảo Hoàng Sa của Việt Nam, đã thực hiện việc đo đạc khí tượng và phát báo số liệu tại đây dưới tên trạm mà họ đặt là Sanhu—dao (biểu số 59985) đồng thời họ cũng duy trì trạm mà họ đặt tên là Tây Sa (biểu số 59981), chính là trạm Phú Lâm trước đây

Trạm khí tượng tại Trường Sa
cũng đã được thiết lập từ 1939 tại đảo Ba Đình (Itu Ala) với biểu số 48919 có các quan trắc về gió, mưa và hiện tượng thời tiết trong các năm 1939—1941

Tại đảo Nam Yết cũng có trạm đo mưa trong năm 1974. Việc tổ chức điều tra có hệ thống về khí tượng hải văn đã được bắt đầu bằng việc thành lập trạm khí tượng hải văn tại đảo Trường Sa từ năm 1977 và từ năm 1980, Việt Nam đã đề nghị Tổ chức khí tượng thế giới đưa trạm Trường Sa vào mạng lưới trạm synoptơ cơ bản của WMO.

Hiện nay trạm khí tượng hải văn Trường Sa mang biểu số 48920, có tọa độ $8^{\circ}39'$ vĩ độ Bắc, $111^{\circ}55'$ kinh độ Đông thuộc mạng lưới phát báo quốc tế của Tổ chức khí tượng thế giới.

Trạm khí tượng hải văn Trường Sa đã được Hội đồng nhà nước ta tặng thưởng huân chương Lao động vào năm 1982 và liên tục lập nhiều thành tích trong 9 năm qua.

Năm 1988 này, một trạm khí tượng hải văn thứ hai đã được thành lập tại Song Tử Tây, phía đông bắc của quần đảo Trường Sa, với tọa độ $11^{\circ}29'$ vĩ độ bắc và $114^{\circ}21'$ kinh độ đông.

Tại khu vực quần đảo Trường Sa hiện nay còn có một trạm khí tượng của Đài Loan đặt tại đảo Ba Bình mà Trung Quốc tự nhận là Nanshadao của họ. Đây chính là trạm Itu Abit trước kia mà số liệu cũ hiện còn lưu trữ ở ngành Khí tượng Thủy văn Việt Nam (vĩ độ $10^{\circ}22'$ bắc, kinh độ $114^{\circ}21'$ đông).

Rõ ràng là các trạm khí tượng hải văn của Việt Nam hiện đang hoạt động tại đảo Trường Sa và đảo Song Tử Tây, cùng với các đoàn khảo sát biên quaah khu vực quần đảo Trường Sa sẽ đóng góp rất thiết thực và quan trọng cho nhu cầu trong nước và đường hàng hải, hàng không quốc tế.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. The Hoang Sa and Trường Sa archipelagoes. Publ. Vietnam Courier Hà Nội, 1985.
2. OMM Publ N°9—Messsages Météorologiques, Vol. IV/1973, XI/1975, IV/1988
3. Association Regionale II (Asie) New Delhi, 1955, Tokyo, 1970, Colombo 1975, Genève, 1984.
4. Tài liệu lưu trữ của Tổng cục Khí tượng thủy văn.